

**БУЛГАН АЙМГИЙН
ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨЛӨГЧДИЙН ХУРЛЫН ЭЭЛЖИТ
XII ХУРАЛДААНЫ ТОГТООЛ**

2022 оны 12 сарын 03 өдөр

Дугаар XII/21

Булган сум

**Булган аймгийн 2023 оны төсөв
батлах тухай**

Монгол Улсын Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 35 дугаар зүйлийн 35.1.9, 48 дугаар зүйлийн 48.1 дэх хэсэг, Төсвийн тухай хуулийн 64 дүгээр зүйлийн 64.1.2 дах заалт, Монгол улсын 2023 оны төсвийн тухай хуулийг тус тус үндэслэн аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын найм дах удаагийн сонгуулийн XII хуралдаанаас ТОГТООХ нь:

Нэг. Аймгийн 2023 оны төсвийн орлогын нийт дүн, орлогын нэр төрлийн хэмжээг дор дурдсанаар баталсугай.

(мянган төгрөг)

1	Аймгийн төсвийн орлого бүгд	18,586,524.5
1.1	Татварын орлого	15,707,500.0
1.1.1	Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт	-600,000.0
1.1.2	Аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татвар	450,000.0
1.1.3	Үл хөдлөх хөрөнгийн албан татвар	44,000.0
1.1.4	Авто тээвэр болон өөрөө явагч хэрэгслийн албан татвар	400,000.0
1.1.5	Улсын тэмдэгтийн хураамж	26,500.0
1.1.6	Үйлдвэрлэл үйлчилгээний зориулалтаар ашигласан усан төлбөр	15,307,000.0
1.1.7	Авто зам ашигласны төлбөр	80,000.0
1.2	Татварын бус орлого	2,849,024.5
1.2.1	ОНӨ-ийн эд хөрөнгийг ашигласны төлбөр	2,000.0
1.2.2	Газрын дуудлага худалдаа, сонгон шалгаруулалт	150,000.0
1.2.3	Хүүгийн орлого	1,356,596.8
1.2.4	Торгуулийн орлого	151,200.0
1.2.5	Төсөвт байгууллагын өөрийн орлого	989,227.7
1.2.6	Нэр заагдаагүй бусад орлого	200,000.0
1.3	Хөрөнгийн орлого	30,000.0
1.3.1	Хөрөнгө борлуулсны орлого	30,000.0

Хоёр. Аймгийн 2023 оны төсөвт төсвийн ерөнхийлөн захирагч, түүний харьяа байгууллага, бусад байгууллагын төвлөрүүлэх орлогын хэмжээг дор дурдсанаар баталсугай.

(мянган төгрөг)

Д/д	ТӨЗ, түүний харьяа байгууллага	Орлогын дүн
2.1	Аймгийн Засаг дарга	989,227.7
2.1.1	Аймгийн ЗДТГ-ын өөрийн орлого	10,000.0

2.1.2	Орон нутгийн Өмчийн газар	5,000.0
2.1.3	Цэргийн дүйцүүлэх албаны төлбөрийн орлого	100,000.0
2.1.4	Малыг эрсдэлээс хамгаалах сангийн зээлийн эргэн төлөлтийн орлого	40,000.0
2.1.5	Дамжуулан олгох зээлийн эргэн төлөх төлбөр	834,227.7

Гурав. Аймгийн 2023 оны төсвийн жилд зарцуулах зарлагын нийт хэмжээг 40,856,477.0 мянган төгрөгөөр баталж, төсвийн ерөнхийлөн захирагч, тэдгээрийн харьяа байгууллагад дор дурдсан төсөв зарцуулах эрх олгосугай.

(мянган төгрөг)

3.1	Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын дарга	798,245.9
3.1.1	Урсгал зардлын дээд хэмжээ Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал	Үүнээс: 718,245.9
3.1.2	Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээний зардал	80,000.0
3.2	Засаг дарга	40,058,231.1
3.2.1	Аймгийн Засаг даргын Тамгын газар	3,266,621.2
3.2.1.1	Сумдад олгох санхүүгийн дэмжлэгийн хэмжээ	10,270,140.0
3.2.1.2	Сумдын орон нутгийн хөгжлийн санд олгох орлогын шилжүүлэг	3,890,480.6
3.2.1.3	Орон нутгийн байгууллагын байр ашиглалтын тогтмол зардал	1,300,505.2
3.2.1.3.1	Номын сан	33,019.6
3.2.1.3.2	Музей	53,422.0
3.2.1.3.3	Хөгжимт жүжгийн театр	99,800.0
3.2.1.3.4	Булганхангай МСҮТ	439,805.0
3.2.1.3.5	ХАА-н МСҮТ	58,513.8
3.2.1.3.6	БТСГазар	615,944.8
3.2.1.2	Хөрөнгийн зардлын дээд хэмжээ	15,407,356.9
3.2.1.2.1	Үүнээс: Оорон нутгийн төсвийн хөрөнгө оруулалт	2,949,848.4
3.2.1.2.2	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр хийгдэх их засвар	2,401,644.2
3.2.1.2.3	Авто замын сан	922,700.0
3.2.1.2.4	Байгаль хамгаалах нөхөн сэргээх арга хэмжээ	5,279,885.6
3.2.1.2.5	Аймгийн орон нутгийн хөгжлийн сан	3,853,278.7
3.2.2	Санхүүгийн хяналт, дотоод аудитын алба	207,361.0
3.2.3	Орон нутгийн өмчийн газар	176,819.9
3.2.4	Байгаль орчин аялал жуулчлалын газар	750,741.5
3.2.5	Хүүхдийн сувилал	193,366.1
3.2.6	Нийгмийн халамжийн сангийн зардал	110,880.0
3.2.7	Гамшгаас хамгаалах сангийн зардал	100,000.0
3.2.8	Цэргийн дүйцүүлэх албаны зардал	100,000.0
3.2.9	Нийтийн тээврийн татаас	10,000.0
3.2.10	Мал эмнэлгийн үйлчилгээний зардал	627,865.0
3.2.11	Малыг эрсдэлээс хамгаалах сан	100,000.0
3.2.12	Ахмадын хорооны зардал	95,333.7
3.2.13	Аймгийн Засаг даргын хуулиар олгогдсон зарим чиг үүргийг хэрэгжүүлэх зардал	200,000.0
3.2.14	Мөрийн хөтөлбөр хэрэгжүүлэх зардал	670,000.0
3.2.15	Нөөцийн махны урамшуулал	25,000.0
3.2.16	Дамжуулан олгох зээлийн үндсэн төлбөр	834,227.7
3.2.17	Дамжуулан олгох зээлийн хүүгийн төлбөр	1,356,596.8
3.2.18	Цэвэрлэх байгууламжийн зардал	364,935.6

Дөрөв. Аймгийн 2023 оны төсвийн жилд аймгийн төсвийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлэх хөрөнгө оруулалтын төсөл, арга хэмжээний зардлын хэмжээг 15,407,356.9 мянган төгрөгөөр баталсугай.

Тав. Аймгийн 2023 оны төсвийн жилд аймгийн төсвөөс сумын төсөвт олгох санхүүгийн дэмжлэгийн хэмжээг дор дурдсанаар баталсугай.

(мянган төгрөг)

5.1	Сумын төсөвт олгох санхүүгийн дэмжлэг	10,270,140.0
5.1.1	Баян-Агт	835,777.5
5.1.2	Баяннуур	573,383.1
5.1.3	Бугат	685,520.4
5.1.4	Гурванбулаг	662,077.4
5.1.5	Дашинчилэн	663,862.5
5.1.6	Могод	698,824.9
5.1.7	Орхон	627,647.8
5.1.8	Рашаант	728,689.5
5.1.9	Сайхан	702,443.5
5.1.10	Сэлэнгэ	940,732.9
5.1.11	Тэшиг	619,935.8
5.1.12	Хишиг-Өндөр	830,334.2
5.1.13	Хутаг-Өндөр	927,677.8
5.1.14	Хялганат	773,232.8

Зургаа. Аймгийн 2023 оны төсвийн жилд сумын төсвөөс аймгийн төсөвт төвлөрүүлэх орлогын хэмжээг дор дурдсанаар баталсугай.

(мянган төгрөг)

6	Сумын төсвөөс аймгийн төсөвт төвлөрүүлэх орлого	1,306,392.3
6.1.1	Булган	353,208.1
6.1.2	Бүрэгхангай	153,262.9
6.1.3	Хангал	799,921.3

Долоо. Аймгийн орон нутгийн хөгжлийн сангаас сумын орон нутгийн хөгжлийн санд олгох орлогын шилжүүлгийн хэмжээг дор дурдсанаар баталсугай.

(мянган төгрөг)

7.1	Аймгийн орон нутгийн хөгжлийн сан нийт	7,525,850.4
7.1.1	Аймгийн орон нутгийн хөгжлийн санд хуваарилах дүн	3,635,369.8
7.2	Нийт суманд хуваарилах дүн	3,890,480.6
7.2.1	Баян-Агт	218,304.5
7.2.2	Баяннуур	137,557.3
7.2.3	Бугат	129,901.0
7.2.4	Булган	282,512.2
7.2.5	Бүрэгхангай	262,740.2
7.2.6	Гурванбулаг	236,960.9
7.2.7	Дашинчилэн	254,676.3
7.2.8	Могод	173,530.0
7.2.9	Орхон	255,379.2
7.2.10	Рашаант	209,181.0
7.2.11	Сайхан	196,198.5
7.2.12	Сэлэнгэ	256,843.8
7.2.13	Тэшиг	462,295.5

7.2.14	Хангал	255,027.0
7.2.15	Хишиг-Өндөр	157,263.1
7.2.16	Хутаг-Өндөр	402,109.9

Найм. Монгол улсын төсөвт 2023 онд дор дурдсан зээлийн эргэн төлөх үндсэн төлбөр болон хүүгийн төлбөр төлсүгэй.

(мянган төгрөг)

Д/д	Төслийн нэр	Үндсэн төлбөр	Хүүгийн төлбөр
1	Барилга хот байгуулалтын салбарын зээл	834,227.7	1,356,596.8

Ес. Аймгийн 2023 оны төсвийн санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг 40,856,477.0 мянган төгрөг буюу дор дурдсанаар баталсугай.

1. Аймгийн татварын болон татварын бус, хөрөнгийн орлого 18,586,524.5 мянган төгрөг.
2. Улсын төсвөөс аймгийн төсөвт олгох санхүүгийн дэмжлэг 8,373,460.8 мянган төгрөг.
3. Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас аймгийн орон нутгийн хөгжлийн санд олгох шилжүүлгийн орлого 7,525,850.4 мянган төгрөг.
4. Аймгийн төсвийн урьд оны үлдэгдэл 5,064,249.0 мянган төгрөг.
5. Сумын төсвөөс аймгийн төсөвт төвлөрүүлэх орлого 1,306,392.3 мянган төгрөг.

Арав. "Аймгийн төсвийн захирагч нарын хэрэгжүүлэх хөтөлбөр, хүрэх үр дүнгийн талаарх чанарын болон тоон хэмжээний үзүүлэлт"-ийг 1 дүгээр хавсралтаар баталсугай.

Арван нэг. "Аймгийн төсвийн хөрөнгө оруулалтаар 2023 оны төсвийн жилд хэрэгжүүлэх барилга, байгууламж, төсөл, арга хэмжээний жагсаалт"-ыг 2 дугаар хавсралтаар баталсугай.

Арван хоёр. "Аймгийн төсвийн хөрөнгө оруулалтаар 2023 оны төсвийн жилд хэрэгжүүлэх их засварын төсөл, арга хэмжээний жагсаалт"-ыг 3 дугаар хавсралтаар баталсугай.

Арван гурав. "Аймгийн Орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгө оруулалтаар 2023 оны төсвийн жилд хэрэгжүүлэх төсөл, арга хэмжээний жагсаалт"-ыг 4 дүгээр хавсралтаар баталсугай.

Арван дөрөв. "Аймгийн замын сангийн хөрөнгө оруулалтаар 2023 оны төсвийн жилд хэрэгжүүлэх барилга байгууламж, төсөл, арга хэмжээний жагсаалт"-ыг 5 дугаар хавсралтаар баталсугай.

Арван тав. "Аймгийн Байгаль хамгаалах, нөхөн сэргээх арга хэмжээний зардлаар хэрэгжүүлэх төсөл, арга хэмжээний жагсаалт"-ыг 6 дугаар хавсралтаар баталсугай.

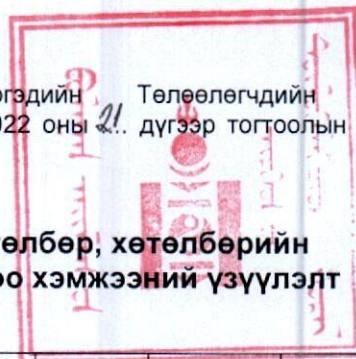
Арван зургаа. Төсвийн тухай хуулийн 41 дүгээр зүйлийг баримтлан орон нутгийн төсвийн тэнцлийг бүрэн ханган ажиллахыг аймгийн Засаг дарга (Б.Ариун-Эрдэнэ)-д даалгасугай.

ДАРГА

Д.ЭРДЭНЭБАТ

**Булган аймгийн 2023 онд хэрэгжүүлэх хөтөлбөр, хөтөлбөрийн
хүрэх үр дүнгийн талаарх чанарын болон тоо хэмжээний үзүүлэлт**

№	Төсвийн ерөнхийлөн захирагч нарын 2023 онд хэрэгжүүлэх хөтөлбөр, хөтөлбөрийн хүрэх үр дүн	Үр дүнгийн чанарын болон тоо хэмжээний шалгуур үзүүлэлт	Суурь он	Суурь түвшин	2023 оны зорилтот түвшин	Хөтөлбөрийн зарцуулах төсөв (сая төгрөг)
1	Аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хуралд хууль тогтоомжоор олгогдсон бүрэн эрхээ хэрэгжүүлж, нутаг дэвсгэрийн хэмжээнд мөрдөх бодлого, шийдвэр, дүрэм, журмыг хуулийн хүрээнд бие даан шийдвэрлэх, иргэдийн оролцоо, эрх зүйн боловсролыг дээшилж, гэмт хэргийг гаралт буурна	Хуралдаанаас гарсан бодлого, шийдвэр, дүрэм журмыг хуулийн хүрээнд шийдвэрлэж, аймгийн хөгжлийн бодлогыг тодорхойлох (Хуралдаанаар хэлэлцүүлсэн асуудал, гарсан тогтоолын тоо)	2021	12	85	798.2
		Хуралдааны шийдвэрт иргэдийн саналыг тусгаж, иргэдийн оролцоо сайжирч ил тод нээлттэй байх үйл ажиллагаа (хэлэлцүүлгийн тоо)	2021	14	21	
		ИТХ-ын төлөөлөгчид сонгогдсон тойргийн иргэдтэй уулзалт хийж, санал бодлыг сонсож, хуралдаанаас гарсан бодлого шийдвэрийг танилцуулах үйл ажиллагаа (хамрагдах иргэдийн тоо, нийт иргэдэд эзлэх хувь)	2021	28	33	
2	Орон нутгийн гүйцэтгэх засаглалын үйл ажиллагааг хэвийн жигд явуулах, аймгийн Засаг дарга, нутгийн өөрөө удирдах байгууллага, сумдын удирдлагыг мэргэжлийн цаг үеэ олсон зөвлөгөө, дэмжлэгээр шуурхай хангах	Аймгийн Засаг даргын үйл ажиллагааны мөрийн хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг хангах (хувиар)	2021	82.6	85	15,026.2
		Аймгийн ИТХ-ын тогтоол шийдвэрийн хэрэгжилтийн хувь	2021	92.3	93	
3	Хүрээлэн буй орчин, байгаль хамгаалах, нөхөн сэргээх арга хэмжээ	Усны нөөц хамгаалах, сан хангамжийг сайжруулах чиглэлээр хэрэгжүүлэх арга хэмжээний тоо	2022	13	19	6,030.6
		Ой, цөлжилтийн талаар хэрэгжүүлэх арга хэмжээний тоо	2022	13	9	
		Газар, газрын хэвлийг хамгаалах, орчны бохирдлыг бууруулах, хог хаягдлыг багасгах чиглэлээр	2022	5	3	

		хэрэгжүүлэх арга хэмжээний тоо				
		Биологийн төрөл зүйлийг хамгаалах чиглэлээр хэрэгжүүлэх арга хэмжээний тоо	2022	1	1	
		Ногоон хөгжлийн бодлогын хүрээнд хэрэгжүүлэх арга хэмжээний тоо	2022	7	4	
		Байгаль хамгаалах чиглэлээр хэрэгжүүлэх бусад арга хэмжээний тоо	2022	3	3	
4	Байгууллагын зохистой засаглал, дотоод хяналтын байдал, төсөв санхүүгийн үйл ажиллагаанд үнэлэлт дүгнэлт өгөх, эрсдэлийн удирдлагаар хангах үндсэн дээр байгууллагын үйл ажиллагааг сайжруулахад дэмжлэг үзүүлэх	Санхүүгийн хяналт шалгалт (байгууллагын тоо)	2021	50	74	207.4
		Дотоод аудит (байгууллагын тоо)	2021	10	6	
		Нөхөн төлбөр, зөвлөмж, албан шаардлагын мөрөөр ажиллах (барагдуулалтын хувь)	2021	68	70	
5	Орон нутгийн өмчийн бодлого зохицуулалтыг хэрэгжүүлэх, ашиглалт, хадгалалт, хамгаалалтад хяналт тавих	Цахим мэдээллийн санд өмчийн мэдээллээ оруулсан байх	2021	144	145	176.8
		Зохион байгуулах дуудлага худалдааны тоо (удаагаар)	2021	17	4	
		Хөрөнгө худалдах, худалдан авах, актлах, шилжүүлэх, хасах асуудлаар гаргасан тогтоолын тоо	2021	20	20	
		Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн харъяаны төсөвт албан газар, орон нутгийн өмчит байгууллагуудын нийт худалдан авалтад эзлэх цахим худалдан авалтын хувь	2021	100	100	
6	Халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх мал эмнэлгийн үйлчилгээ	Вакцинжуулалтад хамрагдах малын тоо (мянгаар, давхардсан тоогоор)	2021	712.1	712.5	627.9
7	Зорилтот бүлгийн 0-2 насны хүүхдийг хүнс тэжээлийн дутагдал болон сэргээн засах, чийрэгжүүлэлтийн үйлчилгээнд хамруулах	Асаргаа, үйлчилгээнд хамруулах хүүхдийн тоо	2022	40	40	193.4

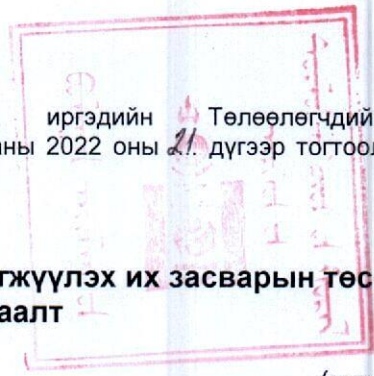
**Аймгийн Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлэх хөрөнгө оруулалт,
хөтөлбөр, төсөл арга хэмжээний жагсаалт**

(мянган төгрөг)

№	Төсөл арга хэмжээний нэр байршил, хүчин чадал	Хэрэгжих хугацаа		Төсөвт өртөг	2023 онд санхүүжих дүн
1. Шилжих хөрөнгө оруулалт				100,000.0	100,000.0
1.1	Хяналтын камерын хүчин чадлыг нэмэгдүүлэх, хэсэгчлэн шинэчлэх (Булган сум)	2022	2023	50,000.0	50,000.0
1.2	Орон нутгийн өмчийн барилга байгууламж шинээр барих (Хутаг-Өндөр сум)	2023	2023	50,000.0	50,000.0
2. Барилга байгууламж, дэд бүтэц				2,493,948.4	2,493,948.4
2.1	Аймгийн төвийн гэрэлтүүлэг, гэрлэн чимэглэлийн хэмжээг нэмэгдүүлэх (Булган сум)	2023	2023	700,000.0	700,000.0
2.2	Нийтийн биеийн тамирын талбай байгуулах (Булган сум)	2023	2023	500,000.0	500,000.0
2.3	Гудамж, зам талбайн гэрэлтүүлэг (Булган сум 4 дүгээр баг)	2023	2023	150,000.0	150,000.0
2.4	Сумын төвийн гэрэлтүүлэг (Хишиг-Өндөр сум)	2023	2023	100,000.0	100,000.0
2.5	Тоглоомын талбай байгуулах (Булган сум 2 дугаар баг)	2023	2023	56,000.0	56,000.0
2.6	Төрийн албан хаагчийн 6 айлын орон сууц барих (Хангал сум, Хялганат тосгон)	2023	2023	300,000.0	300,000.0
2.7	Сумын төвийн гэрэлтүүлэг (Бугат сум)	2023	2023	100,000.0	100,000.0
2.8	Явган болон дугуйн зам шинээр барих (Булган сум 2490 м)	2023	2023	520,948.4	520,948.4
2.9	Сумын ЗДТГ-ын барилгын гадна фасадны ажлын өөрчлөлтийн үнийн санхүүжилт (Баян-агт сум)	2023	2023	67,000.0	67,000.0
3. Тоног төхөөрөмж, техник хэрэгсэл				355,900.0	355,900.0
3.1	Аймгийн төвийн хяналтын камерыг өргөтгөх, шинэчлэх	2023	2023	100,000.0	100,000.0
3.2	Төрийн албаны цахим шилжилт-Ухаалаг Булган цахим системийг нэвтрүүлэх	2023	2023	138,400.0	138,400.0
3.3	Хөгжимт жүжгийн театрын тохижилт, техник хэрэгслийн шинэчлэл	2023	2023	100,000.0	100,000.0
3.4	Усан бассейн сургалтын төвд усны тоос сорогч	2023	2023	7,500.0	7,500.0
3.5	Соёл, урлагын газрын тавилга, тохижилт	2023	2023	10,000.0	10,000.0
НИЙТ				2,949,848.4	2,949,848.4

**Аймгийн төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх их засварын төсөл, арга
хэмжээний жагсаалт**

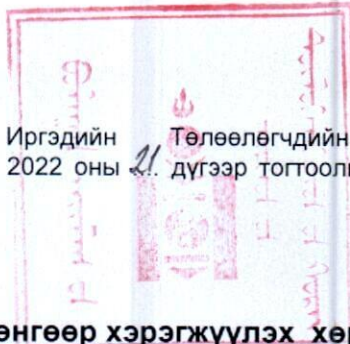
(мянган төгрөг)

№	Төсөл арга хэмжээний нэр	Хэрэгжих хугацаа		Төсөвт өртөг	2023 онд санхүүжих дүн
1. Шилжих их засвар:				936,644.2	536,644.2
1.1	Сургуулийн спорт заалны дээврийн засварын ажил (Баяннуур сум)	2022	2023	80,000.0	80,000.0
1.2	АЗДТГ-ын "Г" блокын засварын нэмэлт ажил	2023	2023	10,621.0	10,621.0
1.3	Сургуулийн барилгын засвар (Сэлэнгэ сум)	2022	2023	496,023.2	246,023.2
1.4	Соёлын төвийн засвар (Сэлэнгэ сум)	2022	2023	350,000.0	200,000.0
2. Шинээр хэрэгжих их засвар				2,025,000.0	1,865,000.0
2.1	Цэцэрлэгийн барилгын засвар (Дашинчилэн сум)	2023	2023	300,000.0	300,000.0
2.2	Сургуулийн барилгын засвар (Хангал сум)	2023	2023	200,000.0	200,000.0
2.3	Гурванбулаг сумын ЗДТГ-ын барилгын засвар	2023	2023	50,000.0	50,000.0
2.4	Биеийн тамир спортын газрын "Б" заалны засвар	2023	2023	250,000.0	250,000.0
2.5	Соёлын ордны барилгын их засвар (Булган сум)	2023	2023	150,000.0	150,000.0
2.6	18 дугаар байр хүртэлх чиглэлийн шугамын шинэчлэл (Булган сум)	2023	2024	360,000.0	200,000.0
2.7	Бугат сумын ЗДТГ-ын барилгын засвар	2023	2023	300,000.0	300,000.0
2.8	Соёлын төвийн засвар (Хутаг-Өндөр сум)	2023	2023	45,000.0	45,000.0
2.9	Сургуулийн барилгын засвар (Бүрэгхангай сум)	2023	2023	350,000.0	350,000.0
2.10	Мобикомын дамжуулах станцын хашаа (Хутаг-Өндөр сум, Хантай баг)	2023	2023	20,000.0	20,000.0
Нийт дүн				2,961,644.2	2,401,644.2

Аймгийн Орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлэх хөрөнгө оруулалт, хөтөлбөр, төсөл арга хэмжээний жагсаалт

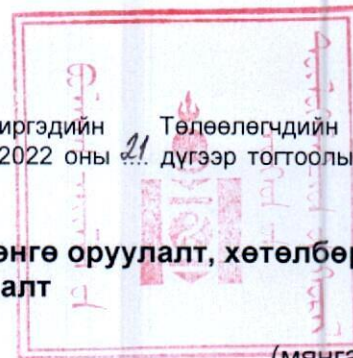
(мянган төгрөг)

№	Төсөл арга хэмжээний нэр байршил, хүчин чадал	Хамрах салбар	Хэрэгжих хугацаа		Төсөвт өртөг	2023 онд санхүүжих дүн
1. Шилжих төсөл, арга хэмжээ					923,805.4	628,106.0
1.1	Орон нутгийн өмчийн барилга, байгууламж барих (Сайхан сум)	Нийгмийн салбар	2022	2023	280,000.0	280,000.0
1.2	Сумын хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөө (Бугат сум)	Дэд бүтэц	2022	2023	60,000.0	60,000.0
1.3	Халуус усны барилга (Баян-Агт сум)	Нийгмийн салбар	2022	2023	164,500.0	68,800.6
1.4	Соёлын төвийн засвар (Баяннуур сум)	Соёл	2022	2023	419,305.4	219,305.4
2. Шинээр хэрэгжүүлэх төсөл, арга хэмжээ					4,143,172.7	3,200,172.7
2.1	Хөрөнгө оруулалтын ажлын зураг, төсөл, ТЭЗҮ боловсруулах	Дэд бүтэц	2023	2023	621,408.3	621,408.3
2.2	Өвс, тэжээлийн нөөц бүрдүүлэх	Хөдөө аж ахуй	2023	2023	150,000.0	150,000.0
2.3	Ахуйн үйлчилгээний барилгын засварын 2 дахь шатны ажил (Гурванбулаг сум)	Нийгмийн салбар	2023	2023	200,000.0	200,000.0
2.4	Аймгийн баяр наадмын зардал	Нийгмийн салбар	2023	2023	80,000.0	80,000.0
2.5	Сумын төвийн цахилгаан хангамжийн 0.4-10 кв-ын ЦДАШ-ын шинэчлэл (Баяннуур сум)	Дэд бүтэц	2023	2023	280,000.0	280,000.0
2.6	Сумын төвийн гудамж, зам талбайн тохижилт (Булган сум)	Дэд бүтэц	2023	2023	250,000.0	250,000.0
2.7	Сумын төвийн цахилгаан хангамжийн засвар, шинэчлэл (Баян-Агт сум)	Дэд бүтэц	2023	2023	80,000.0	80,000.0
2.8	"Монгол баялаг 330" цуврал нэвтрүүлэг төсөл (15 сум)	Соёл	2023	2023	73,200.0	73,200.0
2.9	Төрийн болон хувийн хэвшлийн байгууллагууд, нийтийн орон сууцнуудыг ээлж дараатай халуун усны системд холбох (Булган сум)	Дэд бүтэц	2021	2024	1,443,000.0	500,000.0
2.10	Барилга байгууламжийн гэрчилгээжүүлэлт	Дэд бүтэц	2023	2023	60,000.0	60,000.0
2.11	Сумын хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөө боловсруулах (Рашаант сум)	Дэд бүтэц	2023	2023	60,000.0	60,000.0

2.12	Сургуулийн халуун усны барилга засварлах (Хутаг-Өндөр сум Хантай баг)	Нийгмийн салбар	2023	2023	63,000.0	63,000.0
2.13	Нийтийн эзэмшлийн орон сууцны фасадны засвар (Булган сум)	Дэд бүтэц	2023	2023	350,000.0	350,000.0
2.14	Халуус усны барилгын гадна шугам сүлжээний ажил (Баян-Агт сум)	Дэд бүтэц	2023	2023	40,000.0	40,000.0
2.15	Эрүүл мэндийн зам шинээр барих (Булган сум)	Дэд бүтэц	2023	2023	392,564.4	392,564.4
3. Бараа, тоног төхөөрөмж					25,000.0	25,000.0
3.1	Гэр цэцэрлэгийг шинэчлэх 5 ш	Нийгмийн салбар	2023	2023	25,000.0	25,000.0
НИЙТ					5,091,978.1	3,853,278.7

**Авто замын сангийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлэх хөрөнгө оруулалт, хөтөлбөр, төсөл
арга хэмжээний жагсаалт**

(мянган төгрөг)

Д/д	Төсөл арга хэмжээний нэр	Хэрэгжих хугацаа		Төсөвт өртөг	2023 онд санхүүжих дүн
1. Шилжих төсөл, арга хэмжээ				140,000.0	62,700.0
1.1	Сумын төвийн хатуу хучилттай авто зам барих (Бугат сум)	2022	2023	140,000.0	62,700.0
2. Шинээр хэрэгжүүлэх төсөл, арга хэмжээ				860,000.0	860,000.0
2.1	Ургац тээврийн авто замын засвар	2023	2023	60,000.0	60,000.0
2.2	Орон нутгийн чанартай авто замын засвар, арчлалт	2023	2023	60,000.0	60,000.0
2.3	Байгалийн гамшгийн үеийн авто зам, замын байгууламжийн засвар	2023	2023	50,000.0	50,000.0
2.4	Булган сумын төвд нийтийн эзэмшлийн авто зогсоолын талбайг нэмэгдүүлэх (11-р байр)	2023	2023	80,000.0	80,000.0
2.5	Зам, тээврийн хяналтын төвийн зардал	2023	2023	10,000.0	10,000.0
2.6	Сумын төвийн зам засвар (Рашаант сум)	2023	2023	100,000.0	100,000.0
2.7	Сумын төвийн зам засвар (Хишиг-Өндөр сум)	2023	2023	60,000.0	60,000.0
2.8	Сумын төвийн хатуу хучилттай авто зам барих (Бугат сум)	2023	2023	220,000.0	220,000.0
2.9	Сумын төвийн хатуу хучилттай авто зам барих (Орхон сум)	2023	2023	220,000.0	220,000.0
Нийт дүн				1,000,000.0	922,700.0

**Байгаль хамгаалах, нөхөн сэргээх арга хэмжээний зардлаар хэрэгжүүлэх
төсөл арга хэмжээний жагсаалт**

(мянган төгрөг)

Д/д	Хэрэгжүүлэх төсөл арга хэмжээний нэр, хүчин чадал, тоо хэмжээ	Хэрэгжүүлэх хугацаа	төсөвт өртөг	2023 онд санхүүжих дүн
Шилжих хөрөнгө оруулалт, төсөл арга хэмжээ				
1	Хангал сумын цэвэр усны даралтат цамхаг барих	2022-2023	250,000.0	228,850.0
2	Булаг шандын эхийг хашиж хамгаалах (Баян-Агт, Орхон, Хишиг-Өндөр, Баяннуур, Булган, Бүрэгхангай, Дашинчилэн, Могод, Гурванбулаг сум)	2022-2023	68,000.0	68,000.0
3	Аялал жуулчлалын нэгдсэн дижитал, платформ, виртауль аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх (аялал жуулчлалын вэб сайт хөгжүүлэх, ашиглуулах)	2022-2023	45,000.0	45,000.0
Дүн			363,000.0	341,850.0
1. Усны нөөц хамгаалах, усан хангамжийг сайжруулах чиглэлээр				
4	Хульжийн рашааны хамгаалалтын бүсийг хашаажуулах	2023-2023	120,000.0	120,000.0
5	"Тэрбум мод" үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд усны эх үүсвэрийг бий болгох зорилгоор нуурыг нөхөн сэргээх зураг төсөв (Баяннуур сум Баян)	2023-2023	35,000.0	35,000.0
6	"Тэрбум" мод үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд ойжуулалт (100 га, Бугат, Бүрэгхангай, Орхон, Сэлэнгэ, Хангал, Хишиг-Өндөр, Хутаг-Өндөр)	2023-2023	356,000.0	356,000.0
7	Усны эхийг бүрдүүлэгч ойн санг хамгаалах зорилгоор ойн хортны судалгааны ажил (500000 га, ой бүхий сумдад)	2023-2023	40,000.0	40,000.0
8	Даралтат цамхагийн насос суурилуулах (Баян-агт сум)	2023-2023	25,000.0	25,000.0
9	Усны эхийг бүрдүүлэгч ойн санг хамгаалах зорилгоор ойн хортны тэмцлийн ажил (23932 га, Баян-Агт, Бугат, Бүрэгхангай, Орхон, Сэлэнгэ, Тэшиг, Хангал, Хишиг-Өндөр, Хутаг-Өндөр)	2023-2023	749,435.6	749,435.6
10	Усны эхийг бохирдуулагч хог хаягдлыг тээвэрлэх зориулалтын тоноглогдсон автомашин (Баяннуур, Орхон, Сайхан, Сэлэнгэ, Булган сум)	2023-2023	300,000.0	300,000.0
11	Бохир соруулах тоноглогдсон автомашин (Бүрэгхангай сум)	2023-2023	60,000.0	60,000.0

12	Гэр хорооллын айл өрхүүдийг төвлөрсөн дэд бүтэц, инженерийн шугам сүлжээнд холбох (Булган сум)	2023-2023	300,000.0	300,000.0
13	Цэвэрлэх байгууламж шинээр барих (Сайхан сум)	2023-2024	691,348.8	400,000.0
14	Хүн ам, бэлчээрийн усан хангамж таримал ойн услагаа арчилгаа нэмэгдүүлэх зориулалтаар шинээр худаг гаргах (Баян-Агт, Бугат, Гурванбулаг, Могод, Рашаант, Хутаг-Өндөр, Дашинчилэн, Булган, Орхон, Сэлэнгэ сум)	2023-2023	270,000.0	270,000.0
15	Усны эх үүсвэрийн хамгаалалтын бүсийг тэмдэгжүүлэх (сав газрууд)	2023-2023	49,000.0	49,000.0
16	Бүрэгхангай сумын цэвэр усны даралтат цамхаг барих 2-р шатны ажил	2023-2023	400,000.0	400,000.0
17	Орхон сумын цэвэр усны даралтат цамхаг барих 2-р шатны ажил	2023-2023	200,000.0	200,000.0
18	Бохир соруулах тоноглогдсон автомашин (Тэшиг сум)	2023-2023	65,000.0	65,000.0
19	Отоглох цэгт боловсон 00 барих (Тэшиг сум)	2023-2023	15,000.0	15,000.0
20	Нефтээр бохирдсон газрын усны судалгаа, шинжилгээний зардал	2023-2023	8,000.0	8,000.0
21	Хануй, Цагаан голын орчимд боловсон 00 барих (Баян-Агт сум)	2023-2023	19,000.0	19,000.0
22	Хануй, Цагаан голын орчмын хог хаягдлыг ангилан устгах (Баян-Агт сум)	2023-2023	11,000.0	11,000.0
Дүн			3,713,784.4	3,422,435.6
2. Ой, цөлжилтийн талаар:				
23	"Тэрбум" мод үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд доройтсон газрыг нөхөн сэргээх ойн зурвасын ажил (4га, Дашинчилэн, Баяннуур)	2023-2023	90,000.0	90,000.0
24	"Хожуул" төслийг хэрэгжүүлэх (Бугат, Хангал, Орхон, Хишиг-Өндөр, Сэлэнгэ сум)	2023-2023	75,000.0	75,000.0
25	Ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлэх, зам талбайн засвар арчлалт	2023-2023	100,000.0	100,000.0
26	Ой хээрийн түймрээс урьдчилан сэргийлэх сургалт (2 удаа)	2023-2023	5,000.0	5,000.0
27	Бэлчээрийн хортон мэрэгчидтэй байгаль орчинд халгүй аргаар тэмцэх (40000 га)	2023-2023	64,000.0	64,000.0
28	Хөл газрын ургамалтай механик аргаар тэмцэх (Булган сум)	2023-2023	12,600.0	12,600.0
29	Байгаль орчинд ээлтэй шахмал түлшний үйлдвэрийн ТЭЗҮ боловсруулах	2023-2023	70,000.0	70,000.0
30	Байгаль орчинд ээлтэй шахмал түлшний үйлдвэрийн хашаа барих	2023-2023	110,000.0	110,000.0
31	Тусгай хамгаалалттай газар нутгийн захиргааны байгууллагуудтай ой хээрийн түймэр, сургалт сурталчилгаа, соён гэгээрүүлэх чиглэлээр хамтарч ажиллах	2023-2023	20,000.0	20,000.0
Дүн			546,600.0	546,600.0

3. Газар, газрын хэвлийг хамгаалах, орчны бохирдлыг бууруулах хог хаягдлыг багасгах талаар				
32	Хог хаягдлыг цэвэрлэн зайлуулах "Цэвэр орчин-Цэмцгэр Булган" аяныг зохион байгуулах	2023-2023	34,000.0	34,000.0
33	Цаг агаарт зориудаар нөлөөлөх арга хэмжээ явуулах	2023-2023	5,000.0	5,000.0
34	Сумдын газар зүйн нэрийн тодруулалт, баталгаажуулах ажил (Баян-Агт, Булган, Гурванбулаг, Дашинчилэн, Орхон, Тэшиг, Хангал, Хишиг-Өндөр, Хутаг-Өндөр)	2023-2024	444,295.0	230,000.0
Дүн			483,295.0	269,000.0
4. Биологийн төрөл зүйлийг хамгаалах				
35	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт биотехникийн арга хэмжээ авах (Зэд-Хантай-Бүтээлийн нурууны дархан цаазат газар, Хөгнө-Тарны тусгай хамгаалалттай газар)	2023-2023	15,000.0	15,000.0
Дүн			15,000.00	15,000.00
5. Ногоон хөгжлийн бодлого, аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх арга хэмжээ				
36	Олон улсын ИТМ үзэсгэлэнд оролцож, аялал жуулчлалын аж ахуйн нэгж, байгууллагатай хамтран ажиллах	2023-2023	10,000.0	10,000.0
37	Аялал жуулчлалын эвент арга хэмжээг зохион байгуулах (Айраг фестиваль, Хангинахын шугуйн шагайн тойром, Airagday арга хэмжээ)	2023-2023	150,000.0	150,000.0
38	Нутгийн иргэдэд түшиглэсэн аялал жуулчлалыг дэмжих	2023-2023	120,000.0	120,000.0
39	Аялал жуулчлалын цахим платформ хөгжүүлэх	2022-2023	80,000.0	80,000.0
Дүн			360,000.0	360,000.0
6. Бусад				
40	Байгаль хамгаалах сангийн үйл ажиллагааны зардал	2023-2023	5,000.0	5,000.0
41	Байгалийн гамшгийн эрсдэлийг бууруулах арга хэмжээний зардал	2023-2023	300,000.0	300,000.0
42	Байгаль орчны багц хуулийн хэрэгжилтийг хангах хяналт шалгалт хийх, тооллого судалгааны ажил явуулах (хууль бус мод бэлтгэл, ой, хээрийн түймэр, ан агнуур, хог хаягдал, ус, рашаан нөөц ашиглах, ашигт малтмалын чиглэлээр)	2023-2023	20,000.0	20,000.0
Дүн			325,000.0	325,000.0
Нийт дүн			5,806,679.4	5,279,885.6